

El capitalisme ha degenerat en un casino?

El premi Nobel de la pau Muhammad Yunus diu que l'avarícia ha destruït el sistema financer del món. Hem parlat amb ell sobre el mòbil dels beneficis, sobre la consciència social i sobre què s'hauria de fer per acabar la crisi econòmica.

RAFA GIL

Fa anys, senyor Yunus, que par-
leu d'un sistema de fer negocis
amb més consciència social i
que denuncieu com és de per-
judicial i estret de mires el fet de
maximitzar els beneficis. Ara tot el
sistema econòmic trontolla...

—El tomb que han fet els esdeve-
niments m'entristeix. És una cosa
que no m'agrada ben gens. L'esfon-
drament ha fet mal a molta gent, i de
sobte ha portat inestabilitat arreu del
món. Ara ens hauríem de centrar a
garantir que no es repeteixi una crisi
econòmica com aquesta.

—**Què s'hauria de fer?**

—En el sistema econòmic actual hi
ha uns forats enormes que s'haurien
de tapar. És clar que el mercat no pot
resoldre aquests problemes. I s'ha
de recórrer als governs per demanar
ajut d'emergència. És un mal senyal,
perquè demostra que s'ha esvaït la
confiança en els mercats. Ara com
ara, per desgràcia, no hi ha cap més
opció que el suport i les adquisicions
per part del govern. És el mètode que
s'utilitza actualment per combatre la
crisi, un mètode que va començar
amb la injecció de 700.000 milions de
dòlars aprovada als EUA.

—**Exactament, quin problema hi
veieu, en aquesta estratègia?**

—La qüestió és que hem de tornar
de seguida que puguem als mecanis-
mes de mercat capaços d'atenuar la
crisi i resoldre problemes. Les soluci-
ons haurien de venir del mercat i no
pas dels governs.

—**Però acabeu de dir que el mer-
cat no ho pot fer.**

—Justament hem de treballar en
aquest sentit. Durant molt temps, la
prioritat bàsica ha estat de potenciar
al màxim els beneficis i el creixement
ràpid, però aquesta estratègia ens ha
portat a la situació actual. Cada dia
hem de procurar veure si en algun lloc
hi ha un creixement que pugui resultar
perjudicial. Si el trobem, cal que reac-
cionem immediatament. Si hi ha res
que creixi amb una rapidesa anormal,
ho hem d'aturar. Per què les empreses
no creen un fons per a comprar tots
els valors que han esdevingut massa
arriscats? Fins i tot m'hi imagino un
negoci, en un projecte com aquest.

—**Per una banda dieu que el mer-
cat és el que ha de resoldre el pro-**

**blema, però per una altra critiqueu
el creixement massa ràpid. Sembla
que digueu que el capitalisme orien-
tat cap als beneficis ha fracassat.**

—De cap manera. El capitalisme,
amb tots els seus mecanismes de mer-
cat, ha de sobreviure, sens dubte. Allò
que censuro és que avui només hi ha-
gi un incentiu per als negocis: la mà-
xima potenciació dels beneficis. Cal
incloure-hi l'incentiu del bé social.
Hi ha d'haver més empreses que no
tinguin l'objectiu bàsic d'aconseguir
els màxims guanys possibles, sinó de
proporcionar beneficis més grans a la
humanitat.

—**I creieu que aquests dos in-
centius s'exclouen mútuament? El
banc que vàreu fundar, el Grameen
Bank —que us va portar a rebre el
premi Nobel de la pau el 2006—,
d'una banda ajuda les persones i
d'una altra obté uns beneficis subs-
tancials.**

—És una empresa centrada en el
bé social, que obté beneficis, però
que no va orientada a maximitzar
els guanys. No m'interessa convertir
totes les empreses orientades cap als
beneficis en negocis de consciència
social. Hi ha dues menes d'empreses,
i sempre hi haurà aquelles que tenen
com a objectiu bàsic de guanyar el
màxim de diners possible. En això,
no hi ha cap mal. Ara bé, guanyar el
màxim de diners possible només pot
ser el mitjà per a un fi, no un fi en si
mateix. Cal invertir diners en alguna
cosa important, i jo defensaria que fos
quelcom que millorés la qualitat de
vida de tothom.

—**De tota manera, què té a veure
un increment en el nombre d'em-
preses amb consciència social amb
la crisi econòmica?**

—Si hi hagués més empreses amb
consciència social, també hi hauria
més gent que podria gestionar la vida
pròpia. Els mercats estarien més equi-
librats que no pas avui.

—**Parleu de salvar el món amb
l'altruisme...**

—En aquest món, hi ha molts filan-
trops, persones que ajuden els altres,
proporcionant-los habitatge, educa-
ció, etcètera. Però això és una via
d'un sol sentit. Els diners es gasten
i no es recuperen. Si s'esmerces-
sin aquests diners en una empresa

amb consciència social, quedarien en
l'economia i serien molt més efectius,
perquè s'utilitzarien seguint els cri-
teris del mercat i així s'aconseguiria
un cert nivell de palanquejament del
mercat.

—**Qui creieu que és el culpable de
l'actual col·lapse financer?**

—El mateix mercat, amb la manca
de regulació adequada. El capitalisme
d'avui ha degenerat en un casino. Els
mercats financers són impulsats per
l'avarícia. L'especulació ha assolit
proporcions catastròfiques. Tot això
s'ha d'acabar.

—**La crisi econòmica actual va co-
mençar amb una crisi creditícia: els
propietaris d'habitatges dels EUA
ja no podien pagar les hipoteques.
Al Grameen Bank, que proporciona
micropréstecs, l'índex de reembor-
sament s'acosta al cent per cent.
Considereu que el vostre banc po-
dria ser un model per a tot el món
financer?**

—La diferència fonamental és que
el nostre negoci va molt lligat a
l'economia real. Quan concedim un
préstec de 200 dòlars, aquests diners
es destinen a comprar una vaca en al-
gun lloc. Si deixem 100 dòlars, proba-
blement algú els invertirà a comprar
pollastres. Dit d'una altra manera: els
diners van a parar a una cosa que té
un valor concret. Cal que les finances
i l'economia real vagin connectades.
Als EUA, el sistema financer s'ha
deslligat del tot de l'economia real.
Es van construir castells en l'aire i tot
d'una la gent es va adonar que aquests
castells no existien. A partir d'aquí es
va esfondrar el sistema financer.

—**Ha arribat el moment que els
governos intervinguin a l'economia
de mercat i enforceixin la regula-
ció?**

—De regulació, n'hi ha d'haver,
però no s'ha de permetre que els go-
vernos dirigeixin el mercat. Altrament,
s'ha vist clar que la *mà invisible*
d'Adam Smith, que suposadament re-
sol tots els problemes del mercat, no
existeix. En aquests últims dies, la *mà
invisible* ha desaparegut del tot. Això
que vivim és un fracàs espectacular
dels mercats.

Hasnai Kazim

Traducció de Carme Geronès